

§ 11-5: Møteoffentlighet og retningslinjer gitt av smittevern hensyn

Tolkningsuttalelse | Dato: 25.05.2020

Mottager: Kommunesektorens organisasjon

Vår referanse: 20/2673-2

Spørsmål om begrensninger i antallet på en forsamling kan begrense allmennhetens rett til å fysisk være til stede i åpne møter.

Brevdato: 20. mai 2020

Spørsmål vedrørende møteoffentlighet i kommuneloven § 11-5

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til e-post 5. mai 2020 fra KS ved Dag-Henrik Sandbakken.

I e-posten viser KS til at de nye reglene om størrelsen på forsamlinger gjør det lettere å gjennomføre fysiske møter i folkevalgte organer, men at antallet som kan være samlet ikke er stort nok til at det alltid er mulig å tillate allmennheten å være fysisk til stede. Departementet tilføyer at størrelsen på dette antallet har sammenheng med smittevern faglige råd og tilhørende retningslinjer i forbindelse med utbruddet av covid-19. For å ivareta allmennhetens innsynsrett vil disse møtene derfor kun bli strømmet. KS ber departementet vurdere om dette er i samsvar med møteoffentlighetsreglene i kommuneloven § 11-5. Etter kommuneloven § 11-5 første ledd har alle en rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer. Retten til å følge forhandlingene i folkevalgte organer følger også av Grunnloven § 100 femte ledd. Utgangspunktet må være at allmennheten har rett til å være til stede i samme lokaler som organet under møtets gang. Dersom denne rettigheten skal kunne begrenses må det foreligge et grunnlag som begrenser denne rettigheten. Det er noen bestemmelser i kommuneloven som begrenser allmennhetens rett, som for eksempel lukningsbestemmelsene i § 11-5 andre og tredje ledd, men disse anses ikke relevante for problemstillingen som KS reiser. Spørsmålet i denne saken, er om det er andre omstendigheter som kan sette begrensninger i allmennhetens rettigheter.

Departementet mener at det også i en normalsituasjon kan være andre omstendigheter som setter begrensninger for hvem som har rett til å være til

stede i et folkevalgt organs fysiske møter, utover adgangen til å lukke møtene etter § 11-5. Disse omstendighetene må være saklige og egnet til å oppnå et legitimt formål. Det vil for det første være adgang til å bortvise personer som støyer eller på andre måter forstyrrer forhandlingene, se Ot.prp. nr. 42 (1991–1992) side 227. For det andre vil det også trolig være adgang til å begrense antallet tilhørere dersom lokalene er fulle, og det f.eks. av hensynet til brannvern er satt et tak på hvor mange personer som kan oppholde seg i de aktuelle lokalene. Statlige restriksjoner på hvor mange som kan samles i et lokale, og som er begrunnet i smittevernhensyn og hjemlet i aktuelt regelverk, må sidestilles med slike forhold. Restriksjoner for å begrense smitte gitt av hensyn til folkehelsen kan dermed være grunnlag for at det settes begrensinger i allmennhetens rett til fysisk å være til stede i møtene i et folkevalgt organ. Selv om allmennheten av ulike grunner fysisk ikke kan være til stede under møtet, så gjelder selvsagt hovedregelen om åpne måter. Allmennheten skal kunne følge forhandlingene. I de tilfellene hvor det foreligger saklige grunner som tilsier at allmennheten ikke fysisk kan være til stede ved møter, må kommunen ha systemer som f.eks. strømmer møtene på kommunens hjemmeside eller andre steder og/eller organiserer alternative lokaler hvor innbyggerne kan sitte og følge forhandlingene.

Et annet moment som taler for at kravene til møteoffentlighet i § 11-5 første ledd kan oppfylles kun ved strømming av *fysiske møter*, er også at kravene til møteoffentlighet er oppfylt ved strømming av *fjernmøter*. Siden strømming er tilstrekkelig for fjernmøter, mener departementet dette er et argument for at møteoffentlighetskravet kan anses oppfylt ved strømming av fysiske møter i de tilfellene hvor allmennhetens tilgang begrenses av saklige grunner.

Departementet vil i den forbindelse bemerke at den snevre unntaksbestemmelsen i midlertidig forskrift om gjennomføring av fjernmøter i folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner for å begrense spredning av Covid-19 § 3, kun gjelder for fjernmøter hvor kommunen ikke har tekniske løsninger for å sikre at allmenheten har tilgang.

For at unntaket fra hovedregelen om allmennheten skal ha adgang til fysiske møter skal komme til anvendelse, mener departementet at kommunen har en aktivitetsplikt. I denne plikten ligger det at kommunen må vurdere om det er mulig å finne egnede lokaler som kan bidra til at allmennheten kan være fysisk til stede i møter i folkevalgte organer. Dette gjelder såfremt antallet medlemmer av

det folkevalgte organet og nødvendig representasjon fra administrasjonen ikke overstiger det samlede antall som etter retningslinjene kan være samlet i et lokalet. Fysisk tilstedeværelse gir mer informasjon enn kun å følge forhandlingene på en skjerm, og derfor bør kommunen strebe etter å finne møtelokaler som gjør det mulig for allmennheten å være til stede innenfor de rammene som er satt.

Med hilsen

Erland Aamodt (e.f.)

fung. avdelingsdirektør

Edvard Thorolf Aspelund

seniorrådgiver